Enderrock | Joaquim Vilarnau | Actualitzat el 24/08/2022 a les 12:30

La veritable història d'«El Joan Petit quan balla»

Una dramàtica composició occitana convertida en cançó catalana per a infants

Adptació d'una il·lustració de freepick

Al llarg dels segles, els catalans hem configurat un paisatge sonor que ens fa recognoscibles davant el món. La majoria són cançons que han nascut als Països Catalans, i moltes han tingut una trajectòria internacional -curta o llarga- o han estat veritables peces intergeneracionals. També hi ha peces compartides amb altres països propers (per exemple "En Joan petit"), que ajuden a dibuixar un imaginari polièdric de la Mediterrània format amb aspectes identitaris compartits amb altres cultures germanes.

El desembre de 2014, vam publicar un número especial (el 231) amb 100 cançons que tenen associades 100 històries per descobrir que algunes de les melodies que considerem nostres també han tingut un recorregut internacional i que han aconseguit emocionar Albert Einstein i **Igor Stravinski**, han fet emmudir dos presidents dels Estats Units o han cridat a la lluita en contra dels totalitarismes arreu del món. Al llarg d'aquest mes d'agost, anirem recuperant la veritable història d'algunes de les cançons del recopilatori, des de temes tradicionals a *hits* de la Nova Cançó, passant per peces emblemàtiques d'**Antònia Font** o **Els Catarres**. Avui descobrim què hi ha darrere de "El Joan Petit quan balla".

Video: https://www.youtube.com/watch?v=sPSPS5_aWmc
Sota l'aparença d'una innocent cançó per a infants que ajuda a descobrir el propi cos s'hi amaga una gran història tràgica. No es tracta de cap faula ni d'una lletra inventada, sinó de fets documentats que van tenir lloc a Vilafranca de Roergue (Occitània) l'any 1643. Joan Petit era un pagès de la zona que es va convertir en un dels líders de la Revolta dels Crocants contra el Rei de França Lluís XIV

(el mateix que va annexionar Catalunya Nord al Regne de França i que va donar suport logístic i moral al seu net, Felip de Borbó, durant la Guerra de Successió).

Joan Petit va ser capturat i condemnat a mort. Va ser executat amb un instrument de tortura anomenat ?la roda', que consistia que amb les rodes d'un carro s'anaven esclafant una a una totes les parts del condemnat fins a arribar al cap. Diuen que fins al darrer moment va estar fent ballar els dits per escarni del Rei de França. La seva història va córrer per tot el Pirineu i es reflecteix en diferents cançons: "Jean Petit qui danse" (francès), "Joan Petit" (occità), "Ipurdi Dantza" (basc), "En Joan petit quan balla" (català)... No hi ha dubte que el cognom del protagonista, Petit, també ha tingut una mica a veure amb l'èxit de la cançó.

Si n'escolteu la versió occitana veureu que, tot i que la melodia s'assembli, té un aire molt més trist que la seva germana catalana. Un dels grups occitans de més èxit i amb una trajectòria més dilatada és **Nadau**, que va fer una cançó inspirada en la història de Joan Petit sense tant de lirisme com la coneguda. Es diu "Auròst tà Joan Petit", és a dir "Rèquiem per Joan Petit", i explica la revolta, la mort del protagonista i com la història es va convertir en cançó.

Sigui com sigui, als Països Catalans "En Joan Petit quan balla" actualment és una cançó-dansa que es canta als nens més petits com a exercici de psicomotricitat que alhora serveix per conèixer el nom de diferents parts de cos: el braç, la mà, el dit...

Video: https://www.youtube.com/watch?v=IL8wr9qHXK0